

Etyka – klasy 3

Wymagania edukacyjne z etyki

w Szkole Podstawowej nr 363 w Warszawie

Nauczyciel etyki dostosowuje wymagania edukacyjne wynikające z programu nauczania tego przedmiotu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów. Szczególnie dotyczy to uczniów zdolnych (indywidualizacja procesu nauczania), jak również uczniów szkoły z różnymi dysfunkcjami (zgodnie z opinią i wskazaniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej).

Cele i zadania etyki w szkole – wymagania ogólne:

1. Dobro i zło, rozróżnianie pojęć.
2. Normy i zasady moralne jako wyznacznik funkcjonowania między ludźmi.
3. Pojęcie wartości, ich hierarchizacja.
4. Człowiek jako osoba (godność, szacunek, poczucie sprawiedliwości).
5. Sumienie, a oceny moralne.
6. Kształcenie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia
7. Budowanie własnego systemu wartości.
8. Umiejętność obrony własnego stanowiska.
9. Wdrażanie do samokształcenia i pracy nad sobą.
10. Odkrywanie wartości ogólnoludzkich.
11. Kształcenie umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji.
12. Kształcenie umiejętności uzasadniania wyborów i brania za nie odpowiedzialności.
13. Pogłębienie więzi w grupie: integracja grupy.
14. Kształcenie samoakceptacji, tolerancji, empatii, asertywności.
15. Etyczne aspekty w relacji człowiek – przyroda.

KLASY III

Cel główny nauczania etyki: kształtowanie umiejętności nawiązywania i utrzymania poprawnych kontaktów z innymi dziećmi, dorosłymi, z osobami niepełnosprawnymi, przedstawicielami innej narodowości i rasy itp.(podstawa programowa).

Szczegółowe cele kształcenia:

1. Ukształtowanie u uczniów pozytywnego, opartego na szacunku i prawdomówności stosunku do rówieśników i dorosłych.
2. Wykształcenie pozytywnego, serdecznego stosunku do osób niepełnosprawnych, nauczenie dzieci, jak pomagać takim osobom.
3. Ukazanie osób niepełnosprawnych jako pełnowartościowych partnerów i przyjaciół zarówno w pracy, jak i w czasie wolnym.
4. Kształtowanie u uczniów postawy tolerancji oraz zrozumienia dla odmienności związanej z niepełnosprawnością, inną narodowością, rasą religią i różnicami kulturowymi.
5. Wyrobienie serdecznej, opartej na wzajemnym zrozumieniu i szacunku, postawy wobec członków rodziny.
6. Wypracowanie nawyku dbałości o estetykę najbliższego otoczenia (pokoju, klasy).
7. Wykształcenie postawy rzetelnego podejścia do pracy oraz szacunku dla pracy zarówno własnej, jak i cudzej.
8. Ukazanie wagi i potrzeby stosowania dobrych manier w codziennych relacjach międzyludzkich.
9. Wdrożenie do aktywnego i rozumnego planowania oraz spędzania wolnego czasu.
10. Ukształtowanie umiejętności dostrzegania piękna w najbliższym otoczeniu oraz szanowanie go.
11. Wyrobienie wrażliwości na problemy osób starszych i postawy szacunku wobec nich.
12. Nauczenie krytycznego, rozumnego korzystania z propozycji mediów, ze zwróceniem uwagi na niebezpieczeństwo uzależnienia od telewizji, gier komputerowych, Internetu.
13. Ukształtowanie postawy odwagi cywilnej, przyznawania się do popełnionych błędów,
14. umiejętności przeproszenia i naprawiania wyrządzonych szkód.
15. Wyrobienie postawy odpowiedzialności za własne słowa i czyny.
16. Wykształcenie potrzeby aktywnego uczestnictwa w życiu swojej społeczności lokalnej.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

1. Ja i moi koledzy.

Uczeń:

- próbuje nawiązywać kontakty z rówieśnikami, uwzględniając te czynniki, które mogą te relacje zakłócać, np. widzi zależność między złośliwością a powstawaniem konfliktów itp.;
- potrafi kontaktować się z rówieśnikami o innym wyglądzie, narodowości, stopniu sprawności;
- nie ocenia innych ludzi na podstawie ich zewnętrznych cech lub pochopnie;
- nie chełpi się z żadnego powodu, nie przechwala, czy to z racji większych niż inni umiejętności w jakiejś dziedzinie, czy też z racji posiadania lepszych niż inni rzeczy;
- we wszystkich konfliktach potrafi dostrzegać winę nie tylko cudzą, ale i swoją, posiada odwagę cywilną, umie przyznać się do swych błędów;
- jest prawdomówny, rozumie, że kłamstwo nie jest dobrym sposobem na przezwyciężanie trudności i konfliktów w życiu codziennym.

2. Ja i moja rodzina.

Uczeń:

- docenia wartość, jaką w jego życiu stanowi rodzina;
- rozumie, że nieodpowiednimi słowami, gestami może komuś z rodziny sprawić przykrość;
- z szacunkiem traktuje członków swojej rodziny, rozumie znaczenie dobrych stosunków z rodzeństwem;
- pamięta o świętach członków rodziny;
- dostrzega wagę wyrażania wdzięczności i przywiązania do rodziny, choćby za pomocą drobnych gestów, słów czy czynności.

3. Ja, mój pokój i moja klasa.

Uczeń:

- rozumie wagę estetycznego wyglądu swojego najbliższego otoczenia;
- rozumie, że uporządkowany pokój i klasa służą jego zdrowiu i dobremu samopoczuciu;
- zdaje sobie sprawę, że jest oceniany przez innych ludzi, że dbałość o porządek oraz estetykę swojego otoczenia jest jego wizytówką.

4. Ja i moje obowiązki.

Uczeń:

- potrafi odróżnić czynności wykonane byle jak od wykonanych rzetelnie;
- rozumie, że starannie wykonana praca może być źródłem radości i satysfakcji;
- wie, że jest oceniany ze względu na jakość swojej pracy;
- rozumie też, że nie każdą pracę jest w stanie wykonać perfekcyjnie, że różni ludzie są uzdolnieni w różny sposób, ten, kto nie ma słuchu muzycznego, nie zaśpiewa tak jak uzdolniony śpiewak, ale może postarać się to zrobić jak najlepiej w granicach swoich możliwości;
- ma świadomość, że „opłaca się” porządnie wykonywać pracę, że ułatwia to życie, choć pozornie może się wydawać, że jest odwrotnie.

5. Ja i moje ciało.

Uczeń:

- rozumie potrzebę dbałości o czysty, estetyczny wygląd;
- używa w życiu codziennym przyborów toaletowych, takich jak mydło, grzebień, szczotka;
- wie, jakie przybory mogą służyć jemu, a jakie przeznaczone są dla dorosłych;
- potrafi zachować się w toalecie, korzystać z umywalki zgodnie z jej przeznaczeniem;
- umie szanować urządzenia sanitarne w szkole i w domu. Rozumie potrzebę mycia rąk przed jedzeniem itp.

6. Ja i dobre maniery.

Uczeń:

- używa słów grzecznościowych: przepraszam, dziękuję, proszę – zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników;
- gdy przychodzi do szkoły, kłania się nauczycielom i innym osobom;
- ustępuje miejsca innym, np. młodszym koleżankom i kolegom;
- nie używa siły stojąc w kolejce, czekając na swoją kolej.
- potrafi zachować się przy stole, w sposób kulturalny spożywa posiłki.

7. Ja i inni uczniowie z mojej szkoły.

Uczeń:

- pomaga swoim kolegom, zarówno w poruszaniu się po szkole, jak i w innych sytuacjach;
- nie wykorzystuje przewagi swojej siły i doświadczenia do żadnych form oszukiwania czy wykorzystywania kolegów;
- potrafi zachować się wobec uczniów niepełnosprawnych, nawiązać z nimi kontakt, zrozumieć ich problemy i pomóc, kiedy trzeba;
- kolegów ze swojej i innej klasy traktuje jednakowo;
- stosuje formy grzecznościowe w kontaktach z kolegami i koleżankami;
- odróżnia bezsensowne skarżenie od sytuacji, o których powinien zawiadomić nauczyciela. Nie prowokuje bójek i nie stosuje wulgaryzmów wobec kolegów, wszystkie konflikty stara się rozwiązać polubownie, jest prawdomówny wobec rówieśników i dorosłych.

8. Ja i czas wolny.

Uczeń:

- potrafi dobrze wykorzystać czas wolny, rozumie, że leniuchowanie jest marnowaniem czasu;
- potrafi wskazać na różne formy czynnego wypoczynku, jak sport, czytanie, spacer po ciekawych miejscach, spotkania z przyjaciółmi, zabawa, pomoc rodzicom, działalność plastyczna;
- z rozsądkiem potrafi korzystać z tego, co proponują media;
- zna kryteria, którymi powinien się kierować przy wyborze programów telewizyjnych, gier komputerowych;
- umie dostrzec mnogość rzeczy wartych poznania i rozumie, że czas wolny może temu służyć. Potrafi tak zaplanować dzień, aby znaleźć czas na realizację własnych zainteresowań.

9. Ja i piękno w moim otoczeniu.

Uczeń:

- potrafi dostrzec piękno zarówno w przyrodzie, jak i wśród wytworów człowieka;
- szanuje i nie niszczy szkolnych wystaw, klasowych gazetek, potrafi docenić wysiłek kolegów włożony w powstanie różnych prac;
- wie, że jeśli nie podobają mu się prace innych dzieci, nie powinien ich głośno komentować;
- rozumie, że nie należy wyśmiewać dokonań innych, nawet jeśli uważa się je za nieudane;
- czuje się odpowiedzialny za estetykę swojej klasy i szkoły;
- potrafi należycie zachować się w muzeum, teatrze, galerii itp.

10. Na urodzinach u kolegi lub koleżanki.

Uczeń:

- potrafi stosownie zachować się w czasie urodzinowego przyjęcia;
- złożyć życzenia koledze, koleżance;
- zachować umiar w jedzeniu, nie gromadzić na talerzu jedzenia na zapas;
- dziecko rozumie, że nie należy oceniać przyjaźni koleżanek i kolegów na podstawie wielkości czy też ceny zakupionego prezentu;
- wie, że zabawy, żarty nie powinny uprzykrzać życia innym domownikom, że powinno się szanować zabawki, meble i inne sprzęty w domu kolegi;

- rozumie, że nie powinien być zbyt ciekawski i zaglądać w każdy zakamarek cudzego mieszkania lub brać do ręki wszystko, co zobaczy.

11. Jestem prawdomówny.

Uczeń:

- rozumie potrzebę mówienia prawdy zarówno dorosłym, jak i rówieśnikom;
- wie, że tylko osoby mówiące prawdę zasługują na zaufanie;
- rozumie, że w dalszej perspektywie kłamstwo może krzywdzić zarówno jego samego, jak i innych ludzi.

12. Dostrzegam własne błędy i potrafię się do nich przyznać.

Uczeń:

- posiada umiejętność krytycznej oceny swoich zachowań, potrafi dostrzec winę nie tylko w innych, ale i w sobie;
- przyznaje się do własnych błędów i przeprasza za nie. Ponosi konsekwencje swoich błędów, pragnie je naprawić.

13. Nie oceniam innych pochopnie ani na podstawie wyglądu.

Uczeń:

- dziecko rozumie, że zbyt szybko i głośno wypowiedziane negatywne oceny o innych mogą być niesprawiedliwe i krzywdzące.

14. Porządnie wykonuję swoją pracę i szanuję pracę innych.

Uczeń:

- dostrzega korzyści dla siebie i dla innych z solidnego wykonywania pracy;
- ma świadomość, że bardzo wiele w naszym życiu zależy od stosunku ludzi do tego, co robią. Potrafi uszanować i docenić wysiłek innych ludzi, nie niszczy wytworów ich pracy i stara się je chronić.

15. Dbam o porządek w mojej szkole i w jej otoczeniu.

Uczeń:

- dostrzega korzyści dla siebie i dla innych z solidnego wykonywania pracy;
- ma świadomość, że bardzo wiele w naszym życiu zależy od stosunku ludzi do tego, co robią;
- potrafi uszanować i docenić wysiłek innych ludzi, nie niszczy wytworów ich pracy ale stara się je chronić.

16. Potrafię współdziałać z innymi.

Uczeń:

- nie tylko potrafi prezentować swoje pomysły na forum grupy, ale także wysłuchiwać uważnie poglądów innych ludzi;
- ocenia pomysły nie ze względu na to, kto jest ich autorem, ale ze względu na przydatność danego pomysłu do rozwiązania jakiegoś problemu;
- nie wyśmiewa też mniej udanych pomysłów, ale stara się wykazać za pomocą argumentów ich słabe strony, w sposób poważny traktując swoich rozmówców.

17. Oglądam telewizję, DVD, czytam prasę, korzystam z komputera.

Uczeń:

- potrafi dostrzegać zalety i zagrożenia związane z telewizją;
- potrafi odróżnić programy wartościowe od bezwartościowych;
- krytycznie odnosi się do przekazywanych przez media treści;
- zna pojęcie uzależnienia od telewizji czy komputera, potrafi korzystać z mediów w sposób „planowy”, nie bezmyślny i automatyczny;
- dostrzega rolę dorosłych jako przewodników po świecie mediów;

- z dystansem potrafi odnieść się do reklam;
- zdaje sobie sprawę z tego, że reklama może być narzędziem manipulacji, że może wymuszać czy wzbudzać pragnienie posiadania różnych rzeczy, niekoniecznie potrzebnych czy wartościowych.

18. Aktywnie uczestniczę w życiu szkoły.

Uczeń:

- dostrzega wagę aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły;
- rozumie, że bierność prowadzi do zmniejszenia ich wpływu na otaczającą rzeczywistość;
- zauważa potrzebę uczestnictwa w wyborach do samorządu szkolnego, klasowego.

Ocenianie

Ocena z etyki w większym stopniu niż w przypadku innych przedmiotów uwzględnia wysiłek, wkład pracy i zaangażowanie ucznia. Poglądy nie podlegają ocenie, a jedynie dyskusji.

Ocenie podlegają:

1. Aktywne uczestniczenie w zajęciach.
2. Gotowość do wysłuchania racji i poglądów innych osób.
3. przestrzeganie zasad panujących w grupie.
4. Umiejętność współpracy.
5. Prace plastyczne.
6. Wypowiedzi ustne.
7. Wypowiedzi pisemne (próby tworzenia własnych tekstów)
8. Prace dodatkowe (np.: plansze, plakaty, projekty)

Stopień celujący:

- aktywny udział w lekcjach,
- przestrzeganie zasad: właściwy stosunek do innych uczestników zajęć,
- podejmowanie współpracy z innymi uczniami,
- gotowość do wysłuchania racji i poglądów innych osób,
- podejmowanie zadań dodatkowych,
- aktywność, ciekawość, własne zainteresowania i poszukiwania; samodzielne inicjowanie pewnych działań, jak na przykład zaproponowanie i opracowanie tematu związanego z omawianym zagadnieniem.

Stopień bardzo dobry:

- przestrzeganie zasad: właściwy stosunek do innych uczestników zajęć,
- chętnie podejmowanie współpracy z innymi uczniami,
- gotowość do wysłuchania racji i poglądów innych osób,
- czynny udział w zajęciach/dyskusjach.

Stopień dobry:

- przestrzeganie zasad: właściwy stosunek do innych uczestników zajęć,
- częsty udział w dyskusjach.

Stopień dostateczny:

- sporadyczny udział w dyskusjach.

Stopień dopuszczający:

- minimalne uczestnictwo w zajęciach.

Stopień niedostateczny:

- niespełnienie powyższych warunków.

Małgorzata Żurawka